

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

ПОГОДЖЕНО:

Декан гуманітарного факультету
к.пед.н., доцент

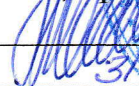
Анна АГЕЙЧЕВА

26 березня

2020 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова приймальної комісії,
ректор університету,
д.е.н., професор

Володимир ОНИЩЕНКО

2020 р.

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

спеціальність 035 «Філологія»
спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»
галузь знань 03 «Гуманітарні науки»
другий (магістерський) рівень вищої освіти

Програма затверджена на засіданні Вченої ради Гуманітарного факультету
« 26 » березня 2020 р., протокол № 8

ПОЛТАВА 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма фахового вступного випробування складена відповідно до галузевого стандарту вищої освіти України «Засоби діагностики якості вищої освіти бакалавра».

Фахове вступне випробування проводять на підставі оцінювання рівня професійних знань, умінь і навичок випускників, передбачених ГСВО МОНУ «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра», з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики (складання комплексного кваліфікаційного державного екзамену).

Метою фахового вступного випробування є перевірка та оцінювання теоретичної і практичної підготовки бакалавра, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців.

Вступник повинен продемонструвати фундаментальні та професійно-орієнтовані знання та уміння щодо узагальненого об'єкта і здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені для відповідного рівня.

Освіту за спеціальністю 035 «Філологія» здобувають студенти, які отримали кваліфікацію "Бакалавр філології (переклад)" або іншу кваліфікацію та успішно здали фахове вступне випробування та додаткове фахове випробування.

Для забезпечення ефективності реалізації завдань освітньої та професійної підготовки, що визначені в освітній програмі, при підборі студентів, що мають кваліфікацію бакалаврів з іншої галузі знань, ставляться вимоги щодо їх здібностей і підготовленості у вигляді системи знань, умінь і навичок, визначених програмою базової вищої освіти зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» та отримали необхідний рівень підготовки з даного фаху.

Програма включає перелік основних тем, проблем і питань, які необхідно вивчити для складання фахового вступного випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

Фахове вступне випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», проводиться Екзаменаційною комісією, яка затверджується наказом ректора Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», на підставі програми, затвердженої на засіданні приймальної комісії.

Склад фахової екзаменаційної комісії визначається з урахуванням специфіки спеціальності. В роботі екзаменаційної комісії беруть участь спеціалісти і провідні викладачі з дисциплін, що включені до складу екзамену.

Фахове вступне випробування проходить у приміщенні Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» і триває протягом однієї астрономічної години (60 хвилин).

Іспит проводиться шляхом виконання та подальшого оцінювання комплексного кваліфікаційного завдання.

2. ЕТАПИ ТА ЗМІСТ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування складається з тестової перевірки знань вступників. Тестова перевірка знань охоплює такі дисципліни:

- Теорія перекладу
- Усний і письмовий двосторонній переклад текстів різних жанрів
- Проблеми перекладу науково-технічної літератури.

Проведення фахового випробування зі спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» ґрунтується на наступних принципах:

- уніфікація методики та умов проведення екзамену;
- забезпечення інформаційної та психологічної підготовки студентів до екзамену;
- зв'язок внутрішньовузівського контролю з галузевою системою атестації та ліцензування фахівців;
- дотримання вимог секретності при використанні чи зберіганні матеріалів діагностики.

3. ВИМОГИ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Тестові завдання повинні бути закритої форми, мати чотири варіанти відповідей, серед яких лише одна – правильна.

Кількість тестових завдань з відповідної дисципліни визначається в залежності від кількості відведених годин на її вивчення. Загальна кількість тестових завдань складає 40.

4. ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Протягом однієї астрономічної години здійснюється тестування з використанням стандартних білетів.

Кожний абітурієнт вносить до бланка для відповідей свої реквізити й упродовж 60 хвилин відповідає на тестові завдання.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

Фахове вступне випробовування оцінюють за бальною шкалою (від 100 до 200). Вступник допускається до участі в конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо результат фахового вступного випробовування становить не менше ніж 125 балів. Правильно виконане одне тестове завдання оцінюють у 2,5 бали. Максимальна кількість балів, яку може набрати абітурієнт, виконавши тестові завдання, становить 200 балів (табл.1).

Перевірку тестових завдань здійснюють за ключем.

Таблиця 1

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	% правильних відповідей
1	102,5	2,5
2	105	5
3	107,5	7,5
4	110	10
5	112,5	12,5
6	115	15
7	117,5	17,5
8	120	20
9	122,5	22,5
10	125	25
11	127,5	27,5
12	130	30
13	132,5	32,5
14	135	35
15	137,5	37,5
16	140	40
17	142,5	42,5
18	145	45
19	147,5	47,5
20	150	50

Кількість правильних відповідей	Кількість балів	% правильних відповідей
21	152,5	52,5
22	155	55
23	157,5	57,5
24	160	60
25	162,5	62,5
26	165	65
27	167,5	67,5
28	170	70
29	172,5	72,5
30	175	75
31	177,5	77,5
32	180	80
33	182,5	82,5
34	185	85
35	187,5	87,5
36	190	90
37	192,5	92,5
38	195	95
39	197,5	97,5
40	200	100

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ФАХОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Теорія перекладу

Переклад як наука. Суспільно-політичне значення перекладу. Головні поняття теорії перекладу. Передумови виникнення перекладацької думки. Мета, об'єкт, завдання і особливості перекладу. Види перекладу.

Теорії (моделі) та етапи перекладу. Способи та засоби перекладу. Методи перекладу. Моделі перекладу. Комунікативно-функціональна модель перекладу. Поняття еквівалентності. Класифікація текстів для перекладу.

Поняття адекватності й еквівалентності в перекладознавстві. Перекладацькі одиниці. Шляхи досягнення адекватності. Перекладацькі трансформації та їх види.

Способи, типи і види відтворення значень мовних одиниць. Слово як об'єкт перекладу та його функції в теорії перекладу. Словники і словникові значення слів. Обсяг інформації у слові та її типи. Лексичні проблеми перекладу. Переклад інтернаціональної лексики. Переклад слів-реалій. Переклад неологізмів. Переклад термінів. Переклад штамів. Переклад фразеологізмів та сталих виразів.

Грамматичні проблеми перекладу. Переклад артиклів (означені та неозначені артиклі). Переклад інфінітива та інфінітивних зворотів. Переклад дієприкметника. Переклад герундія та герундіальних конструкцій. Переклад модальних дієслів. Переклад особових речень. Переклад безособових речень.

Переклад як вид мовленнєвої діяльності. Сильові і жанрові особливості текстів/дискурсу та способи їх відтворення.

Усний і письмовий двосторонній переклад текстів різних жанрів

Основні види і форми перекладу. Правила повного письмового перекладу. Загальні вимоги до адекватного перекладу та його оформлення. Реферативний переклад. Анотаційний переклад. Консультативний переклад та переклад типу «експрес-інформація».

Особливості наукових та технічних текстів. Види технічної літератури. Способи підвищення лексико-граматичної компактності речень та лаконічності висловлювання. Невідповідність українського та англійського речень за кількістю мовних одиниць за умови ідентичного значення висловлювання. Трансформації, необхідні для перетворення групи слів, що складається із трьох, чотирьох, п'ят и і більше компонентів в українській мові на більш компактні групи із двох-трьох компонентів у англійському варіанті тексту. Способи скорочення кількості повторів

прийменника of у випадках вираження родового відмінку, визначення означуваного слова та його атрибутів (означень).

Робота з термінологією під час перекладу науково-технічних публікацій. Поняття «термін» і «термінологія», класифікація термінів. Лінгвістичні проблеми перекладу англійської термінології.

Особливості перекладу геологічної термінології. Специфіка формування термінологічної бази в галузі геологічної та хімічної промисловості. Переклад документації щодо розробки певного родовища та проведення геологорозвідувальних робіт.

Особливості перекладу хімічної термінології. Правила читання назв хімічних елементів та хімічних формул речовин (згідно із системою С).

Приклади оформлення професійної документації з нафтогазової справи. Способи перекладу контрактів на проведення геологорозвідувальних робіт, розробку нафтових та газових родовищ, купівлю-продаж нафтогазової продукції. Переклад експертних висновків про поточний стан та цінність певного родовища чи свердловини.

Особливості стилістики у галузі медичної та біологічної тематики. Специфіка формування термінологічної бази медичної та біологічної тематики. Граматичні особливості застосування термінів латинського та давньогрецького походження (зокрема утворення множини іменників). Спосіб викладення інформації у текстах медичної та біологічної спрямованості. Порівняння української та британської системи вимірів. Слова-епоніми у медичній практиці, їх значення та способи перекладу.

Стилістичні та термінологічні особливості юридичних текстів. Особливості юридичної мови. Вживання юридичних термінів, які збігаються зі словами природної мови (наприклад, «термінологізованих слів»). Вживання «невизначених виразів». Вживання архаїзмів. «Компактний стиль» (складні номінальні групи, пасивні конструкції, заплутані синтаксичні конструкції і складнопідрядні речення, що «не проглядаються» тощо). Види особистих документів, що перекладаються (паспорт, диплом про вищу освіту тощо) та ділової документації (переклад угод і контрактів тощо).

Актуальні проблеми перекладу газетно-інформаційних повідомлень. Характерні риси американської преси: розмовно-фамільярний характер певного числа матеріалів. Емоційне забарвлення шляхом вживання жаргонізмів, перифраз. Офіційність титулів та звернень. Специфічність газетних заголовків. Лексичні особливості газетно-інформаційних матеріалів.

Розпізнавання індивідуального стилю автора у художньому дискурсі. Підбір варіантів адекватної манери перекладу, що максимально наближається до авторської; трансформації та заміни найбільш проблемних щодо адекватності перекладу уривків тексту. Особливості лексики та стилю у відповідності до епохи написання певного твору.

Проблеми перекладу науково-технічної літератури

Особливості англійських та українських науково-технічних текстів. Способи перекладу лексичних одиниць та перекладацькі лексичні трансформації. Словникові відповідники. Переклад неоднозначних слів (вибір варіантного відповідника). Транскодування. Калькування. Контекстуальна заміна. Смисловий розвиток. Антонімічний переклад. Описовий переклад. Конкретизація значення слова. Генералізація значення слова. Додавання слова. Вилучення слова. Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови. Перестановка слова.

Переклад префіксальних та суфіксальних термінів. Науково-технічні терміни та труднощі їх перекладу. Терміни з префіксами *after-*, *co-*, *counter-*, *dis-*, *ex-*, *extra-*, *mis-*, *non-*, *over-*, *poly-*, *post-*, *self-*, *sub-*, *un-*. Терміни з напівпрефіксами *all-*, *cross-*, *multi-*. Терміни з суфіксами *-er/-or*, *-ism*, *-less*, *-like*, *-ologist*. Терміни з напівсуфіксами *-free*, *-worthy*.

Переклад складних термінів. Порядок перекладу складних термінів. Сполучуваність компонентів у терміні та переклад. Терміни моделі N_1+N_2 . Переклад багаточленних атрибутивних словосполучень. Терміни моделі $(N+Part. I)+N$. Терміни моделі $(N+Part. II)+N$. Терміни моделі $(Adj.+Part. I)+N$. Терміни моделі $(Adj.+Part. II)+N$. Терміни моделі $(Num.+Part. II)+N$. Складні терміни з антропонімами.

Переклад неологізмів. Переклад інтернаціональних слів. «Фальшиві друзі» перекладача. Способи перекладу неологізмів: запозичення з інших мов; розширення або переосмислення значення; вокабулізація словосполучень; «гібридизація» слів; конверсія, атрибутивне використання імен; похідні слова. Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми. Пароніми.

Переклад слів-реалій, назв, власних імен та передача абревіатур, ініціалів імен і умовних позначок у перекладі. Переклад слів-реалій. Переклад назв. Назви навчальних закладів, факультетів, кафедр, лабораторій. Назви журналів. Назви наукових та технічних установ. Назви підприємств. Назви громадських наукових і технічних організацій. Географічні назви. Загальний елемент у складі назв. Фірмові назви. Антропоніми. Назви книг і заголовки статей. Абревіатурні скорочення. Ініціали імен. Умовні позначки

Жанрово-стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Врахування особливостей жанру і стилю при перекладі. Переклад сталих необразних фраз. Переклад образної фразеології. Переклад метафоричних термінів. Розмовні елементи в англійських науково-технічних текстах. Особливості вживання англійського особового займенника *I*, український особовий займенник *ми*.

Перекладацькі граматичні трансформації. Переклад підмета і присудка. Перекладацькі граматичні трансформації: пермутація, субституція, додавання, вилучення та комплексна трансформація. Часові форми дієслова. Форми пасивного стану дієслова. Займенник *it*.

Агентивний неживий підмет. Імплицитний підмет. Переклад речень з великою групою підмета.

Передача значень синтаксичних конструкцій. Конструкції логічної емфази. Порядок членів речення та речень. Конструкції з запереченням. Компресія і декомпресія при перекладі.

Розробник:

завідувач кафедри
германської філології та перекладу,
кандидат філологічних наук, доцент

О.С. Воробйова